

En forskare och hjärnan

Berättelse

Arvid Carlsson föddes 1923. Han bodde i Sverige. Han läste medicin. Han blev läkare. Men han ville helst forska.

Carlsson forskade om hjärnan. Han studerade ett ämne. Ämnet heter dopamin. Dopamin finns i hjärnan. Det är viktigt för våra rörelser.

Carlsson gjorde ett försök med djur. Djuren fick för lite dopamin. Då kunde de inte röra sig. Sedan gav han dem medicin. Medicinen heter L-dopa. Då kunde djuren röra sig igen.

Den här medicinen hjälper sjuka människor. Den hjälper mot Parkinsons sjukdom.

Carlsson blev professor i Göteborg. År 2000 fick han Nobelpriset. Det är ett fint pris. Carlsson dog 2018. Han var en känd forskare.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
forska	ta reda på ny kunskap
läkare	hjälper sjuka människor
hjärnan	finns inne i huvudet
dopamin	ett ämne i hjärnan
rörelser	när kroppen rör sig
försök	man testar något
djur	till exempel en mus
medicin	hjälper mot sjukdom
sjuk	inte frisk
professor	lärare på universitet
pris	man får det när man är bäst

Läsförståelsefrågor

---

1. Vad ville Carlsson helst göra?
  1. Forska.
  2. Sjunga.
  3. Köra bil.
2. Var finns dopamin?
  1. I foten.
  2. I hjärnan.
  3. I handen.
3. Vad hände med djuren utan dopamin?
  1. De sov.
  2. De kunde inte röra sig.
  3. De åt mycket.
4. Vad heter medicinen i texten?
  1. L-dopa.
  2. Penicillin.
  3. Vitamin.
5. Skriv året när Carlsson fick Nobelpriset.
6. Vad hjälper medicinen mot? Svara med ett ord.

Facit

1. a
2. b
3. b
4. a
5. År 2000.
6. Exempel på svar: Parkinson (Parkinsons sjukdom).

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Mycket enkel text för A1. Eleverna tränar att hitta tydliga fakta i texten. Tema: en forskare och hur medicin kan hjälpa sjuka.

Diskussionsfrågor

- Vad gör en forskare?
- Har du tagit en medicin? Hur kändes det?
- Vad vill du lära dig mer om?
- **Skriv (2 meningar):** Skriv om en person du tycker är duktig.

Källor och faktagranskning

- Arvid Carlsson – Wikipedia: https://sv.wikipedia.org/wiki/Arvid_Carlsson
- Arvid Carlsson – Facts, NobelPrize.org: <https://www.nobelprize.org/prizes/medicine/2000/carlsson/facts/>
- Arvid Carlsson | Biography, Nobel Prize, & Facts, Britannica: <https://www.britannica.com/biography/Arvid-Carlsson>
- In memory of Arvid Carlsson (1923-2018), Göteborgs universitet: <https://www.gu.se/en/news/in-memory-of-arvid-carlsson-1923-2018>
- Arvid Carlsson – obituary, The Lancet: [https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736\(18\)31806-3/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736(18)31806-3/fulltext)

Faktagranskad i juni 2026. Nyckelfakta: Arvid Carlsson föddes 25 januari 1923 i Uppsala och dog 29 juni 2018 i Göteborg. Han tog läkarexamen i Lund 1951 och blev professor i farmakologi vid Göteborgs universitet 1959. På 1950-talet visade han att dopamin är en egen signalsubstans i hjärnan och att brist på dopamin är kopplad till Parkinsons sjukdom. Hans forskning ledde till behandlingen med L-dopa. Han fick Nobelpriset i fysiologi eller medicin år 2000 tillsammans med Paul Greengard och Eric Kandel "för deras upptäckter rörande signalöverföring i nervsystemet". Inga större osäkerheter i grundfakta. Bilden är fri (CC BY-SA 3.0, foto Vogler, 2011, via Wikimedia Commons).

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.